

Kunnskapsdepartementet
Via email
postmottak@kd.dep.no

Oslo 28.09.2017

Høringsinnspill forslag til endringer i opplæringsloven og friskoleloven (plikt til å tilby intensiv opplæring og plikt til flerfaglig samarbeid)

Norsk Fosterhjemsforening viser til høringsnotat fra Kunnskapsdepartementet i anledning ovennevnte.

Vi beklager forsinket innsending av vårt høringsinnspill.

Norsk Fosterhjemsforening vil skrive sitt innspill ut ifra et fosterhjems-perspektiv.

Norsk Fosterhjemsforening er den største aktør innen fosterhjemsområdet med 18 fylkesforeninger og representerer rundt 4000 fosterfamilier. Ett medlem per fosterfamilie, som har ett til flere fosterbarn og evt egne barn. Norsk Fosterhjemsforening er en aktiv pådriver for å heve kvaliteten på alle plan innen fosterhjemsomsorgen. Norsk Fosterhjemsforening har egen rådgivningstjeneste og utgir tidsskriftet Fosterhjemskontakt med 4500 eksemplarer 6 ganger i året.

Høringsforslaget

I dag har opplæringsloven en regel som stiller krav til at skolen skal ha særlig høy lærertetthet i norsk, samisk og matematikk, og at tilpasset opplæring særlig skal være rettet mot elever som henger etter i lesing og regning. På grunn av store variasjoner i ferdigheter og bruk av spesialundervisning på barneskolene, anser departementet det er behov for å definere krav til barneskolene, og fremmer derfor høringsforslaget.

Høringen gjelder forslag om å innføre en plikt for skolene til å gi intensiv opplæring i lesing, skriving og regning til elever på 1.-4. trinn som står i fare for å bli hengende etter i

Norsk Fosterhjemsforening

Storgata 10A, 0155 OSLO

Tlf 46504398 E-post: post@fosterhjemsforening.no

Organisasjonsnummer. 956 862 779 MVA

www.fosterhjemsforening.no

opplæringen. Videre foreslår departementet i høringen å innføre en plikt for skolene til å samarbeide med andre kommunale tjenester.

Intensiv opplæring

I følge høringsnotatet er bakgrunnen for forslaget at tidlig læring fostrer mer læring. Dersom det ikke settes i verk tiltak tidlig i opplæringsløpet, blir forskjellene i læringsutbytte mellom elevene forsterket og de blir større utover i opplæringsløpet. Regjeringen mener det er behov for en praksisendring slik at elevene som strever med lesing, skriving og regning raskt får intensiv opplæring slik at forventet progresjon blir nådd.

Intensiv opplæring kjennetegnes som kortvarig og målrettet opplæring. Elevene skal settes i stand til å følge progresjonen i den ordinære opplæringen. Elever som har behov for avvik fra kompetansemålene eller som ikke får tilfredsstillende utbytte av opplæringen til tross for den ekstra innsatsen, vil ha rett til spesialundervisning. Dette betyr at dersom det er behov for mer langvarig innsats for en elev gjelder reglene for spesialundervisning.

Målet er at eleven når kompetansemålene knyttet til lesing, skriving og regning innen avslutningen av opplæringen på 4. trinn.

Det er skolene som er nærmest til å vurdere hvordan intensiv opplæring best kan organiseres og gjennomføres.

Skolene får med lovforslaget en plikt til å gi intensiv opplæring, men det er ikke en individuell rett for elevene å kreve intensiv opplæring. Det oppstilles ikke krav til saksbehandlingen, og kreves ikke samtykke fra foreldre.

Plikt til flerfaglig samarbeid

Departementet foreslår at det innføres en plikt for skolen til å samarbeide med andre kommunale tjenester.

Årsaken til at en elev sliter faglig er ofte sammensatt, og kun faglig innsats er derfor ikke tilstrekkelig. Departementet anser at skolens plikt til samarbeid ikke er tilstrekkelig klar etter gjeldende rett, og uansett at en slik plikt ikke påhviler friskolene i dag.

Det fremgår av høringsnotatet at Riksrevisjonen har kritisert forvaltningen for manglende samordning. Det vises til at hvert departement og hver etat konsentrerer sine ressurser om egne ansvarsområder og kjerneoppgave. Det skaper risiko for at kompetanse og innsats på områder i grenseland mellom sektorer og områder blir nedprioritert og at måloppnåelsen på disse områdene blir svekket. Ambisjonen fra statlig nivå er å legge til rette for at kommunene i større grad skal kunne utvikle og tilby tverrfaglig/ sektoriell og effektiv oppfølging av utsatte barn og unge under 24 år innenfor barnehage, utdanning, helse, barnevern og NAV.

Innspill fra Norsk Fosterhjemsforening

Barnevernsbarna

Nasjonale og internasjonale forskningsstudier viser at mange barnevernsbarn faller utenfor viktige arenaer som skole og arbeid. Mange av disse barnevernsbarna bor i fosterhjem. Forskning viser at de oppnår dårlige skoleprestasjoner, har mangelfull skolegang og lavt utdanningsnivå, og fullfører ikke utdanningsløp. Dette har lenge vakt bekymring i fagmiljøet og det politiske miljøet. Forskning viser at skole er den enkeltfaktoren som har størst betydning for at fosterbarn skal få et normalt voksenliv. I dag bor det ca. 10.000 barn og unge i fosterhjem i Norge. Mange av disse barna har store belastninger da de har opplevd omsorgssvikt og traumatiske hendelser. I tillegg har de måttet flytte fra sine foreldre, noe som

for de fleste vil være en belastning i seg selv. Gjennom registerstudien Barnevern i Norge 1990 – 2010 i regi av NOVA, har man fulgt 167.800 barnevernsbarn. Man fant at mange hadde forsinkelser i utdanningsløpet sitt. Kun 35 prosent hadde fullført videregående skole, mens 80 prosent for de øvrige. En liten andel tar høyere utdanning på universitets og eller høgskolenivå sammenlignet med andre.

Departementets høringsnotat viser også spesielt til dette forhold hvor det påpekes at barn og unge som får eller har fått hjelp fra barnevernet ofte gjør det dårligere på skolen.

Plikt til å tilby intensiv opplæring til elever på 1.-4. trinn

Norsk Fosterhjemsforening er positiv til tiltak på skolen som kan hjelpe elever som strever, og at tiltak settes inn tidligst mulig. Det fremgår av forslaget at dette vil innebære en faktisk og rettslig endring i hvilke aktivitetskrav som stilles til skolenes oppfølging av elever med svake ferdigheter i lesing, skriving og regning.

Norsk Fosterhjemsforening anser ikke at forslaget går langt nok i å hjelpe svake elever som strever på skolen, og dette gjelder som nevnt mange barn som får hjelpetiltak i barnevernet. Det er viktig at man gir barn som får hjelpetiltak i barnevernet sikring av best mulig individuell støtte og hjelp til å komme igjennom skoleløpet og ruste seg for voksenlivet.

Norsk Fosterhjemsforening peker på at store variasjoner i kommunenes oppfølging av elever som henger etter faglig, vil gjelde også **etter** 4. trinn. Dette lovforslaget gjelder kun 1-4 trinn. Det er viktig at skolene får pålagt aktivitetskrav i forhold til oppfølging overfor elever i 5. klasse og oppover. Mange barn i barnevernet sliter veldig med skoleferdigheter, og her legger vi til grunn at det i dag er store variasjoner i oppfølging fra skolenes side. Norsk Fosterhjemsforening anser at alle svake elever må få en individuell rettighet til intensiv opplæring, slik at rettigheten blir effektiv. Dette er på linje med rettighetstenkning for øvrig i forhold til barns rettigheter på ulike områder, jf. regjeringens nylig fremmede lovforslag om å gjøre barnevernloven til en rettighetslov for barn.

Norsk Fosterhjemsforening ber om at departementet kartlegger hvorfor det er så mange skole-sluttere blant fosterbarn. Når så mange barnevernsbarn dropper ut/ greier seg dårlig betyr det at mange barn som samfunnet har ansvar for ikke får den hjelpen de har krav på. Norsk Fosterhjemsforening anser at det er behov for et utdanningsløp for fosterbarn som begynner å tre i kraft fra tidspunktet fosterbarna flytter inn i fosterfamilien, og som består frem til fosterbarnet er voksent og så lenge han/ hun er under barnevernets omsorg.

Plikt til flerfaglig samarbeid

Norsk Fosterhjemsforening støtter lovregulering av plikt til flerfaglig samarbeid, men stiller spørsmål ved om plikten til samarbeid går langt nok. Norsk Fosterhjemsforening vil påpeke at en plikt til samarbeid ikke pålegger en plikt til å *initiere* samarbeid når slikt samarbeid er viktig for barnet. Skolen er særdeles sentral i barns liv, det er her man tilbringer mesteparten av sin tid. Det tilsier at skolen må ha et stort ansvar for flerfaglig samarbeid der det er behov for dette. Det fremgår av notatet at det fortsatt råder uklarhet hvor plikten ligger når skolebarn har utfordringer utover det som ligger innenfor skolens faglige område. Nettopp når man er i grenseområder, vil man konsentrere seg om egne ansvarsområder, jf. det som er påpekt i høringsnotatet rundt dette forhold.

Det bør derfor vurderes at skolen har plikt til også å **initiere** tverrfaglig sektorielt samarbeid om oppfølging av barn slik at disse får effektiv og helhetlig oppfølging. Slik det er i dag er det

mangel på klart definerte roller og sterk ledelse og styring på tvers av tjenester, og vi kan ikke se at lovforslaget, slik det lyder, løser dette.

Norsk Fosterhjemsforening

Torunn Hauen Aks
Styreleder

Tove M S Wahlstrøm
Generalsekretær